

{ analisis } Jose Angel Oria

Geroaz maitemindu

Zer ekarri dio Europar Batasunak Euskal Herriari? Zer euskal herritarroi? Zertarako balioko dute bihar emango ditugun botoek? Ba al dago egungo egoera aldatzerik? Tankerako galdera ugari egin ditzakegu herritar gehienek oso urruti sentitzen duten Europar Batasunaren inguruan. Agintariek eta hedabide nagusiek ezarri nahi diguten eta denok jasaten dugun eredia bakarra ez dela azaltzeko, GITE-IPES Gizarte Ikerketarako Talde Eragileak hainbat aditu elkartu zituen Europak Euskal Herrian duen rola bestelako begirada batekin aztertzeko asmoarekin. Orrialdeotan aditu horien hausnarketa batzuk laburbildu ditugu.

Ondorio nagusia da egungo eredia bakarra ez dela. Baina bestelako Europa bat eraiki ahal izateko herri mugimenduen arteko elkarlana ezinbestekoa da, eta bide horretan bere garaian Bruselan sortu zen Herri Enbaxada bezalako tresnak oso interesgarriak dira, Karmelo Landa eurodiputatu ohiak, anekdotak eta guzti, esplikatu zuenez.

Herri Enbaxada

Karmelo Landak eskaini zituen hausnarketarik baikorrenak, berak izan zuen esperientzian oinarrituta. Esti Redondo EHNE base-rritarren sindikatuko kideak nabarmendu zuen herri mugimenduetan jarri behar dela indarra, gauzak aldatu nahi badira. Eta Xabier Lasa ikasleak gogora ekarri zuen Euskal Herriaren borondatea ez dela errespetatu izan, esaterako, herritarrek 1986ko martxoaren 12ko erreferendumean NATOn sartzearen kontrako botoa eman zutenean. «Europako Parlamentua erabil

«Aldaketa, benetan behar duenak baino ez du egiten: emakumeen eskutik etorriko da edo ez da inoiz egingo», idatzi zuen Nekane Juradok Europar Batasunaren inguruko jardunaldien antolatzaileei bidalitako dokumentu batean.

daiteke euskal herritarron interesak defendatzeko, baina estrategia bat jarraituz», zioen Lasak.

Aginteak oso garbi dauka ez zaiola komeni herri mugimenduekin bat egingo duten parlamentariak Europako Parlamentuan egotea. Landak gogorarazi zuen 1989an Estrasburgoko eserlekua lortu zuenean Euskal Herrian genuen testuingurua. Josu Muguruza hil berri zuten, HBko ordezkarien aurkako eraso batean. Tankerako zerbait gertatuko zen handik bost urtera: hauteskunde kanpaina hasi berria zela, bi bonba leherrarazi zituzten Bizkaian eta Atutxa politikari jeltzaleak HBri leporatu zion erantzukizuna. Aginteak ez zuen horrelako hautagaitza bat nahi.

Zergatik? Seguru asko, herri mugimenduen ahotsa eta nahiak europar erakundeetara eramateko abian jarritako ekimenengatik. Horietako bat Bruselako He-

rri Enbaxada izan zen. Bruselan etxe bat erosi eta behar bezala egokitu ondoren, bertatik pasa ziren makina bat giza mugimendu, alderdi, herrialde ezberdinetako ordezkari... Euskal presoek egoera azaldu, Kubaren aurkako blokeo politikoa salatu, saharar herriari elkartasuna adierazi... agintarientzat oso deseroso diren gaiak jarri ziren mahaiaren gainean. «Azkenean Garzon epaileak itxi egin zuen. Berriz ireki beharko da», uste du Landak.

Europar Batasunari buruzko jardunaldietan askotan aipatu zuten krisia, gaur egungo egoeraren ezaugarri nagusietako bat horixe baita. Esti Redondok planeta osoko egoera izan zuen kontuan bere diagnosia egitean, ez bakarrik Europako mendebaldekoa. EHNEkoak dio «krisia multinazionalak diseinatutako politika bat» besterik ez dela. «Krisia esaten diogun horrek, emergen-

tzia egoerak hobe esanda, zalan-tzan jartzen du gure bizimailari eusterik dagoenik. 2005 arte edo, pribilegiatuak izan gara, guk genuen bizi maila ez baitzen eskubide bat, pribilegio bat baizik. Eskubide bat izateko, gizaki guztiek izan beharko lukete, eta urte haietako hemengo bizimodua beste herrien zapalkuntzan oinarrituta zegoen».

Urik gabeko herria

Redondok mahai-inguruan nabarmendu zuenez, herritarren oinarritzko beharrak asetzea da lortu beharreko helburuetako bat, baina hori ezin da egin edozein modutan, «herritarrak subjektu politiko bihurtzea behar baitugu». Adibide bat eskaini zuen: «Herri batean ura falta da eta alkateari eskatu diote. Bi aukera ditugu. Lehenengoa litzateke alkateak astero zisterna bat bidaltzea, herri horrek ura izan dezan. Gauzak horrela eginda, alkatearekiko menpekotasuna indartzen dugu. Bigarren aukera litzateke putzu bat eraikitzea. Horrela lortzen dugu herri horren autonomia; horrela garatzeko aukera izango du».

EHNEko kideak uste du Euskal Herrian ez dugula inoiz lurraldea behar bezala zaindu, eta hori oso kaltegarria da «elikadura eta energia burujabetza lortzeko bidean». Durangaldeko kasua deskribatu zuen, bertan baserriarrek lurra izan dezaten aukera gehienak suntsituta daudela nabarmentzeko. Elikadura burujabetza lortzeko bidean azken bolada honetan egindako urrats batzuk ere aipatu zituen, esaterako, salmenta zuzena, kontsumo taldeak, aliantzak... Edonola ere, oraindik elikaduraren alorrean burujabe izatetik oso urruti gaudela adierazi zuen Esti Redondok.